

Landspítalanum, 15. september 2009

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Frumvarp til laga um heilbrigðisstarfsmenn (pskj. 142 – 113. mál)

Læknaráð Landspítala komst nýlega að því fyrir algera tilviljun að heilbrigðisnefnd Alþingis fjallar nú um frumvarp til laga um heilbrigðisstarfsmenn, en það tekur meðal annars til lækna. Verði frumvarpið að lögum mun það leiða til þess að læknalög (lög nr. 53/1988) falla úr gildi.

Heilbrigðisnefnd Alþingis sendi nýlega út 67 umsagnarbeiðnir til ýmissa aðila innan og utan heilbrigðiskerfisins. Þar sem Landspítalinn er langstærsti vinnustaður lækna á Íslandi (en þar starfa nú 400-500 lækna) lýsir læknaráðið furðu sinni á því að frumvarpið hafi ekki verið sent læknaráðinu til umsagnar. Við vonum að hér hafi eingöngu verið um mistök að ræða og að frumvörp um heilbrigðismál sem til umfjöllunar eru verði framvegis send læknaráði Landspítala til umsagnar.

Almennt um frumvarpið og gildandi læknalög:

Læknaráð Landspítala telur það bæði óheppilegt og ónauðsynlegt að afnema læknalög (lög nr. 53/1988) en í þeim er ágæt grein gerð fyrir ábyrgð, skyldum og réttindum. Læknar gegna lykilhlutverki í heilbrigðiskerfinu þar sem þeir bera ábyrgð á greiningu, meðferð og eftirliti sjúklinga og langstærstur hluti heilbrigðisútgjalda fellur til vegna ákvarðana sem lækna taka. Læknalög frá árinu 1988 eru mun afdráttarlausari hvað varðar skyldur lækna við sjúklinga sína en hið nýja frumvarp. Þannig telur læknaráðið að hagsmunum sjúklinga sé betur borgið með sértækum lögum um lækna heldur en með rammalöggjöf sem tekur til 32 ólíkra starfsstétta, sem sumar hverjar hafa litla aðkomu að hefðbundinni læknisfræðilegri greiningu og meðferð.

Læknaráð Landspítala skilur hins vegar að löggjafinn og stjórnkerfið geti talið skynsamlegt að hafa einhvers konar rammalöggjöf sem taki til ýmissa fámennra löggiltra heilbrigðisstétta. Öðru máli gegnir um stórar heilbrigðisstéttir sem gegna lykilhlutverki í heilbrigðiskerfinu, má þar t.d. nefna lækna, hjúkrunarfræðinga og sjúkraliða. Hvað lækna varðar þá má geta þess að samkvæmt læknaskrá landlæknis voru hinn 1. september síðastliðinn skráðir 2060 íslenskir lækna, annaðhvort með almennt lækningaleyfi eða með sérfræðileyfi. Líklegt er að meira en helmingur þeirra sé á hverjum tíma starfandi á Íslandi. Hér eftir sem hingað til er heppilegt að um slíka hópa gildi sérlæg, enda hafa læknalög staðist tímans tönn ágætlega og um þau hefur ekki ríkt ágreiningur.

Þess má einnig geta að í núgildandi læknalögum er kafli um skottulækningar þar sem þær eru afdráttarlaust bannaðar hér á landi. Þetta verður að teljast afar mikilvægt vegna sívaxandi framboðs af efnun og “meðferðum” sem ýmsir ófaglærðir aðilar bjóða fram. Stundum er slíkt eingöngu af góðum huga gert til að líkna sjúkum og lina þjáningar, í öðrum tilvikum virðist vera um hreina fjárplógsstarfsemi að ræða og stundum er um skaðleg efni eða “meðferð” að ræða. Það

LÆKNARÁÐ LANDSPÍTALA

er afar mikilvægt að löggjafinn haldi vöku sinni í þessum efnum og spyrni við fótum þegar sjúkt fólk sem illa getur borið hönd fyrir höfuð sér er gert að fépúfu.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins:

13. grein – Faglegar kröfur

Það er algengt að fleiri en ein starfsstétt komi að meðhöndlun sama sjúklings, ýmist vegna eðlis meinsins eða þess að um mörg vandamál er að ræða. Í núgildandi læknalögum (lög nr. 53/1988) segir að *“Læknir ber ábyrgð á greiningu og meðferð þeirra sjúklinga sem til hans leita eða hann hefur til umsjónar”*. Þannig er það afdráttarlaust að læknirinn ber heildarábyrgð á því að sjúklingurinn fái viðunandi úrlausn sinna vandamála. Í 3. málsgrein 13. greinar hins nýja frumvarps segir hins vegar svo um þetta atriði *“Heilbrigðisstarfsmaður ber, eftir því sem við á, ábyrgð á greiningu og meðferð sjúklinga sem til hans leita”*. Þarna er ábyrgðinni skipt niður á mismunandi aðila, sem getur verið óheppilegt t.d. ef meðferð gengur að einhverju leyti ekki eins og búist hafði verið við eða ágreiningur rís um það hvaða úrlausn sé best fyrir sjúklinginn. Það eru tvímælalaust hagsmunir sjúklinga að heildarábyrgðin sé á einni hendi, þ.e. hjá læknum eins og verið hefur. Læknaráðið er því andvígð þessari breytingu og telur hagsmuni sjúklinga best tryggða með ákvæði núgildandi læknalaga.

Lokaorð:

Það er afstaða læknaráðs Landspítala að læknalög nr. 53/1988 hafi í öllum aðalatriðum reynst vel og réttinda og hagsmuna sjúklinga sé betur gætt með þeim heldur en með hinu nýja frumvarpi. Læknaráðið leggst hins vegar ekki gegn því að einhvers konar rammalöggjöf verði sett sem taki til ýmissa annarra löggiltra heilbrigðisstétta en lækna.

Með bestu kveðju

Þorbjörn Jónsson, læknir
formaður læknaráðs Landspítala